

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA “VODE U OSJETLJIVIM I ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA” (WSPA 2024) PULA, 10. – 13. TRAVNJA 2024.

izv. prof. dr. sc. Dražen Vouk, prof. dr. sc. Zoran Nakić

Ovog je proljeća u hotelu Park Plaza Histria u Puli od 10. do 13. travnja 2024. održana 4. međunarodna konferencija “Vode u osjetljivim i zaštićenim područjima” (WSPA 2024), u zajedničkoj organizaciji Hrvatskog društva za zaštitu voda (HDZV) i Europskog udruženja za vode (EWA) i pod pokroviteljstvom Svjetskog udruženja za vode (IWA), svih javnih sveučilišta u Republici Hrvatskoj, Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i imovine, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Akademije tehničkih znanosti, Istarske županije, Grada Pule, Javne ustanove Natura Histrica i NP-a Brijuni. Kao suorganizatori sudjelovali su

Građevinski fakultet i Rudarsko-geološko-naftni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatske vode, Institut za vode “Josip Juraj Strossmayer”, Hrvatsko hidrološko društvo, Hrvatsko društvo za odvodnju i navodnjavanje te Hrvatska grupacija vodovoda i kanalizacije.

Osjetljiva i zaštićena područja su važna ne samo za zaštitu prirode i njezine biološke raznolikosti, već i za očuvanje njihovih vrijednosti za različite ljudske potrebe. Svakoga dana vidimo da ljudske aktivnosti i dramatičan rast broja stanovnika jako pogoršavaju učinke klimatskih promjena i promjena u korištenju zemljišta na fizički okoliš. To dovodi do narušavanja ljudskog zdravlja i usluga ekosustava, onečišćenja vode, tla i zraka,

Slika 1: Članovi organizacijskog i znanstvenog odbora te predstavnici EWA-e

Slika 2: Okrugli stol - Promjene u vodnom zakonodavstvu u okviru Eurospkoga zelenog plana - izazovi i otvorena pitanja

Slika 3: Izlagački prostor tvrtke ACO (zlatni sponsor).

neravnoteže biogeokemijskih ciklusa te proizvodnje golemih količina otpada. Mnogi sustavi podzemnih i površinskih voda su pod znatnim pritiskom zbog prekomjernog korištenja ili onečišćenja, a potražnja za

vodnim resursima dramatično raste. Za održivi su razvoj ključna bolja znanja o tome kako identificirati i ublažiti ljudskim aktivnostima potaknute probleme u okolišu i kako pomoći donositeljima planova o korištenju zemljišta i kreatorima politika u usklađivanju potreba za vodnim resursima s njihovom dostupnošću. Nova znanja i pristupi koji donositeljima odluka i kreatorima razvojnih politika omogućuju usklađivanje potreba za vodnim resursima i njihove dostupnosti su ključni za postizanje globalnih i nacionalnih ciljeva održivog razvoja.

Slika 4: Presjednica HDZV-a dr.sc. Mara Pavelić (u sredini), predsjednik Organizacijskog odbora konferencije prof.dr.sc. Zoran Nakić (desno), predsjednik Znanstvenog odbora konferencije izv.prof.dr.sc. Dražen Vouk (lijevo)

Tijekom posljednjih desetljeća osjetljiva i ranjiva područja, poput plodnih tala uz rijeke podložne poplavama, krških vodonosnika pod utjecajem zaslanjivanja ili prekomjerne eksploatacije, te obala ranjivih na tropske ciklone, redovito su bila pogođena ekstremnim događajima, sa značajnim utjecajem na socioekonomske i okolišne prilike koji pogađa mnoge sektore. Ovi višestruki utjecaji javljaju se i u područjima s nedostatkom vode, ali i u sve većoj mjeri u zemljama gdje dostupnost vode nikada nije predstavljala veliki

problem.

Mnogi podzemni i površinski vodni sustavi koji se koriste za opskrbu vodom, a koji su visoko osjetljivi i većim dijelom zaštićeni, pod velikim su pritiskom zbog prekomjerne eksploatacije ili zagađenja, dok potreba za vodnim resursima značajno raste. Poboljšano znanje o tome kako identificirati i ublažiti okolišne probleme uzrokovane ljudskim djelovanjem te kako pomoći planerima korištenja zemljišta i donositeljima politika u balansiranju potreba za vodnim resursima s njihovom dostupnošću ključno je za postizanje održivog razvoja.

Iako je posljednjih desetljeća postignut značajan znanstveni napredak u praćenju i prognoziranju, procjeni utjecaja na okoliš te upravljanju i planiranju vodnih resursa u uvjetima promjenjive klime, još uvijek postoje istraživačke praznine koje treba popuniti. Cilj ove konferencije bio je pridonijeti napretku znanstvenih spoznaja i razvoju inovativnih i ekonomičnih rješenja za zaštitu voda, ispunjavajući zahtjeve definirane zakonskom regulativom vezane uz osjetljiva i zaštićena područja.

Rezultati i važnost prethodne tri međunarodne konferencije o vodama u osjetljivim i zaštićenim područjima, održanih u Hrvatskoj 1996., 2007. i 2013. godine, obvezali su nas da ovu četvrtu konferenciju organiziramo na visokoj razini, kako zbog njezine važnosti, tako i zbog velikog interesa svjetski poznatih znanstvenika i stručnjaka koji su joj prisustvovali.

Na konferenciji je prisustvovalo preko 260 sudionika iz 20 zemalja svijeta. Konferencija je započela pretkonferencijskom cjelodnevnom radionicom

“Integralno upravljanje otpadnim vodama – od razine kućanstva do sagledavanja problema na cijelom slivnom području”. Radionica je okupila 30-ak sudionika iz Hrvatske.

Službeno otvorenje konferencije održano je 11. travnja, a tijekom dva dana održana su ukupno četiri uvodna plenarna predavanja s četiri pozvana predavača (Fanny Frick-Trzebitzky, Institute for Social-Ecological Research, ISOE, Germany; Damir Brđanović, IHE Delft Institute for Water Education, Delft University of Technology, Netherlands; Nicole Silk, The Nature Conservancy, Global Director of Freshwater Outcomes, Boulder – Colorado, USA; Zoran Stevanović, Centre for Karst Hydrogeology, Department of Hydrogeology, University of Belgrade – Faculty of Mining & Geology, Serbia), jedna okrugla rasprava na temu “Promjene u zakonodavstvu o vodama u okviru Zelenog plana EU – izazovi i otvorena pitanja” s četiri pozvana panelista, uključujući predstavnike Svjetske banke i Europske komisije. Ukupno je na konferenciji održano 70 usmenih izlaganja znanstvenih radova, raspoređenih u tri paralelne sekcije (Inter- i transdisciplinarna istraživanja u osjetljivim i zaštićenim područjima, Učinkovito upravljanje vodama i otpadnim vodama u osjetljivim i zaštićenim područjima pod utjecajem klimatskih promjena te Bioraznolikost i vodeni ekosustavi – vraćanje prirode u naše živote). Posterska sekcija s ukupno 18 postera na kojima su prezentirani znanstveni radovi bila je postavljena paralelno s izložbom “Životi oblikovani vodom” organizacije Ujedinjeni za rijeke.

U sklopu konferencije je objavljena Knjiga sažetaka s

Slika 5: Sudionici konferencije tijekom pauze za kavu

Slika 6: Sudionici konferencije tijekom ceremonije zatvaranja

preko 90 prikupljenih proširenih sažetaka, te je objavljen i Zbornik radova s 19 cjelovitih radova. Dva zlatna sponzora (Tehnix d.o.o. i ACO Građevinski elementi d.o.o.) održala su izložbu svoje opreme.

U subotu 13. travnja više od 40 sudionika pridružilo se planiranom izletu u prekrasni Nacionalni park Brijuni uz stručno vodstvo kolega iz Nacionalnog parka Brijuni i posjet najvažnijim lokalitetima vezanima uz vode: Živa voda – spomenik izvorima vode, Stanište slane močvare, Uvala Javorika – zona stroge zaštite i Brijunski mediteranski vrt.

Novosti s konferencije redovito su se prenosile putem tri društvene mreže (Instagram, LinkedIn i Facebook), pri čemu je najviše pratitelja imala stranica na LinkedInu (@WSPA_Conference) sa 668 pratitelja. Službena stranica konferencije, www.wspa2024.org, redovito je ažurirana s najnovijim informacijama.

Ovom konferencijom dan je doprinos širenju znanstvenih spoznaja usmjerenih na nova, inovativna i troškovno isplativa rješenja za zaštitu voda i biološke raznolikosti, kao i izmjene pravnog okvira koji se odnosi na osjetljiva i zaštićena područja. Cijeli susret nije bio samo prilika za razmjenu znanstvenih ideja, nego i platforma za jačanje suradnje između znanstvenih, upravnih i gospodarskih institucija, s krajnjim ciljem da osiguramo bolju budućnost za naše vodne resurse. Osim inovativnih rješenja, jasno su istaknuti i izazovi te potreba za jačanjem suradnje između različitih dionika, uključujući znanstvenike, donositelje odluka, upravitelje zaštićenih područja i lokalne zajednice. Na taj način, rezultati konferencije daju značajan doprinos razvoju

održivih strategija za upravljanje vodama.

Ponosni smo što je konferencija pridonijela afirmaciji naše domovine i njezine prirodne baštine, koja se sastoji od bogatstava kojima mnogi zavide, a o kojima moramo stalno brinuti kako bismo ih očuvali za buduće generacije.

Izvrсна organizacija, stručni predavači, zanimljive prezentacije i uvijek aktualne teme obvezuju nas na organizaciju 5. konferencije u skoroj budućnosti negdje u Hrvatskoj! ■